

PETI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

AGROPRIVREDA SRBIJE U
PREDPRISTUPNOM PERIODU

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE
1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

Subotica, 15-17. oktobar 2015.

Ekonomski institut , Ulica Kralja Milana 16, 11000 Beograd, Srbija, E: poljoprivredniforum@ecinst.org.rs, W: www.ecinst.org.rs
Društvo agrarnih ekonomista Srbije, Ulica Nemanjina 6, Zemun, 11080 Beograd, Srbija, E: milsevar@eunet.rs, W: www.daes.org.rs

PETI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

AGROPRIVREDA SRBIJE U
PREDPRISTUPNOM PERIODU

Subotica, 15-17. oktobar 2015.

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE

1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

PANEL: IZVOZ POLJOPRIVREDNO – PREHRAMBENIH PROIZVODA – ŠTA SU OGRANIČENJA ?

Tema izlaganja: TRŽIŠNI RIZICI KAO FAKTOR OGRANIČENJA
IZVOZA

Žarko Galetin, Direktor „Produktne berze“ Novi Sad

IMPERATIVNI ZADATAK PRED SRPSKOM POLJOPRIVREDOM

- Povećati konkurentnost
- Stvoriti povoljan investicioni ambijent za privlačenje stranih ulaganja
- Povećati izvoz uz promenu strukturu izvoza

REŠENJE ZADATKA - EFIKASAN SISTEM

- Srpska poljoprivreda je danas u velikoj meri suočena sa problemima sistemskog karaktera
- Proces pridruživanja EU u velikoj meri će nas naterati da uredimo i upodobimo pravni, politički i privredni ambijent sa standardima EU
- Šta sa onim segmentom koji nesu eksplicite u okvirima pregovaračkih poglavlja? (Da li sve radimio zbog nas ili malo i zbog „njih“?)

TRŽIŠTE POLJOPRIVREDNO PREHRAMBENIH ROBA NA VETROMETINI

OSNOVNE KARAKTERISTIKE

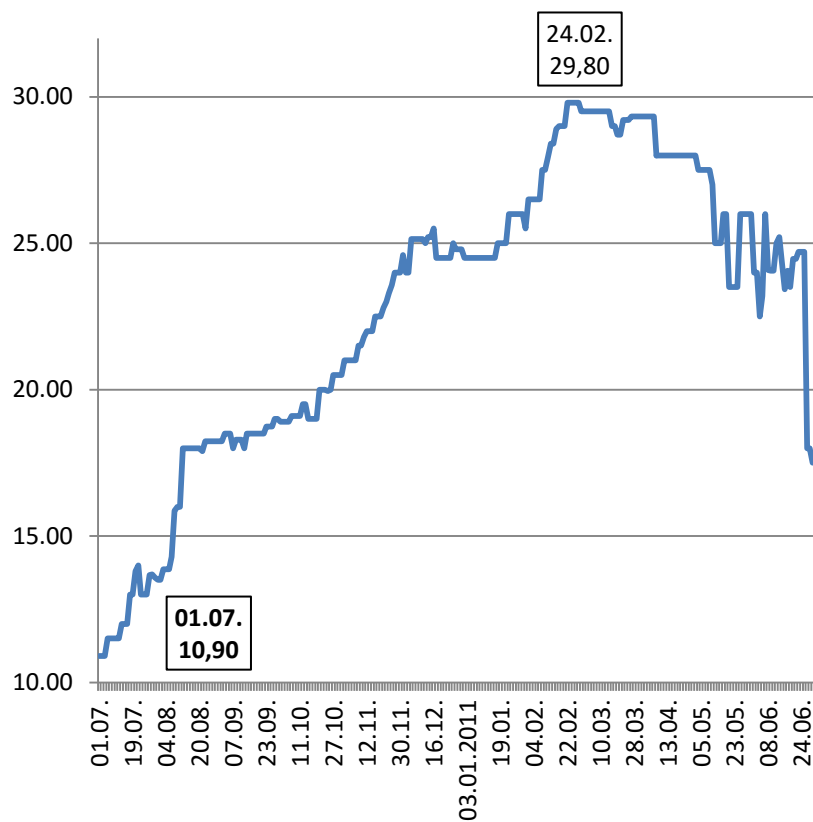
- Loša tržišna struktura
- Mali tržišni kapacitet najvećeg tržišnog segmenta na strani ponude
- Velika izloženost visokokonkurentnim tržištima EU
- Nezahvalan položaj „ni na nebu ni na zemlji“ u pogledu statusa članstva u EU i STO (pred vratima EU, pred vratima STO)
- **Nerazvijen sistem upravljanja rizikom na tržištu poljoprivredno prehrambenih proizvoda**

UPRAVLJANJE RIZIKOM = IDENTIFIKACIJA, KONTROLA I MINIMIZACIJA RIZIKA

FAKTOR RIZIKA (Identifikacija)	Ratar. kulture	Voće i povrće	Mleko i mleč. proizv.	Stoka i stoč.proiz.	UKUPNO
Srednja vrednost					
Prirodna nepogoda	3,25	2,62	2,38	2,58	2,65
Promena cene	2,64	2,23	3,13	3,08	2,99
Prilagodj. Novoj tehnologiji	2,12	2,08	2,63	2,04	2,29
Promena zahteva potrošača	2,00	2,23	3,25	2,23	2,36
Promena zakon. regulative	2,40	2,85	3,00	3,27	2,90

Volatilnost cena na tržištu pšenice i kukuruza

2010./2011. - PŠENICA

2014./2015. KUKURUZ

PETI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

AGROPRIVREDA SRBIJE U
PREDPRISTUPNOM PERIODU

Subotica, 15-17. oktobar 2015.

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE

1947

Друштво аграрних економиста Србије
Serbian Association of Agricultural Economists

KAKO PRIVUĆI STRANE INVESTITORE I KAKO IZDEFINISATI IZVOZNU STRATEGIJU AKO NEMATE EFIKASAN ALAT ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA ?

TERMINSKA TRŽIŠTA

U fokusu terminskih tržišta **leveridž** efekat

Dva osnovna motiva nastupa:

- 1.) Hedžing
- 2.) Špekulativni poslovi

Dva najčešća tipa tržišta :

- Fjučers tržišta
- Tržište opcija

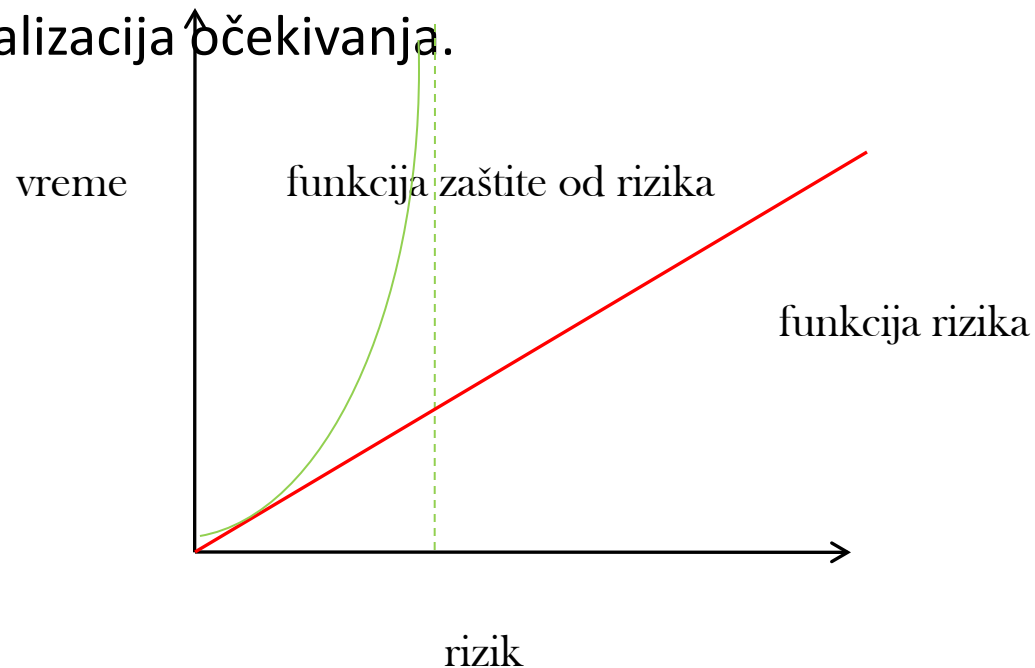
HEDŽING – ALAT ZA UPRAVLJANJE RIZIKOM KO SU HEDŽERI:

- Primarni proizvođači
- Izvoznici
- Prerađivači
- Trgovci

Terminska trgovina

- Motiv – kapitalizacija očekivanja.

REŠENJE

TERMINSKA ROBNA BERZA

MOGUĆNOSTI - POSTOJE

TRADICJA - POSTOJI

KRITIČNA MASA TRŽIŠNOG MATERIJALA – POSTOJI

**POTREBAN STRUČNI KONSENZUS I DOBRA
VOLJA DRŽAVE !!!**